



## **Tampereen nuorisovaltuuston lausunto koskien kuntalain muutosta**

Suomen hallitus esittää tarkennusta kuntalakiin, jossa nuorisovaltuustot ohjattaisiin käyttämään kuntalaisaloitetta vaikuttaakseen kuntansa päätöksentekoon. Muutosta perustellaan hallitusohjelmaan kirjatulla tavoitteella edistää nuorten osallisuutta ja alueellista yhdenvertaisuutta muun muassa vahvistamalla nuorisovaltuustojen asemaa kunnissa ja hyvinvointialueilla.

Muutosehdotus ei kuitenkaan käytännössä paranna nuorisovaltuustojen asemaa. Nuorisovaltuustoilla on jo käytössään kuntalaisaloite, sekä suurimmassa osassa Suomen kuntia myös mahdollisuus tehdä suora aloite kunnanvaltuustolle. Nuorisovaltuustojen aseman parantamisen sijaan lakimuutos voi pahimmillaan huonontaa nuorisovaltuustojen asemaa kunnan päätöksenteossa, sillä lakiin kirjattua oikeutta kuntalaisaloitteen tekemiseen voidaan käyttää perusteena suoran aloiteoikeuden poistamiseen niissä kunnissa, joissa se on nuorisovaltuustoille myönnetty.

Kuntalaisaloite on suoraa valtuustoaloitetta selvästi rakenteellisesti heikompi. Tosiasiassa kuntalaisaloitteet harvoin käsitellään yhtä huolellisesti kuin suorat aloitteet, eivätkä ne välttämättä etene osaksi päätöksentekoprosessia. Kuntalaisaloiteoikeuden tarkentamista kuntalaissa perustellaan sillä, etteivät nuorisovaltuustot olisi tietoisia tästä oikeudesta. Näin ei kuitenkaan ole. Vuonna 2022 tehdyssä nuorisovaltuustoselvityksessä 60 % vastanneista kertoivat käyttävänsä suoraa aloiteoikeutta ja 29 % vastanneista kertoivat tehneensä aloitteita kunnanvaltuutettujen kautta. Sen sijaan vastanneista vain 7 % hyödynsi kuntalaisaloitetta. Nuorisovaltuutetut ovat tietoisia aloitteentekomahdollisuuksistaan ja suosivat suoraa aloiteoikeutta, koska tietävät sen takaavan paremmat vaikuttamismahdollisuudet.

Suoran aloiteoikeuden saaminen on ollut merkittävä tavoite nuorisovaltuustoille ympäri Suomen ja yli puolet nuorisovaltuustoista on sen saanut. Alueellista yhdenvertaisuutta tukisi paremmin, että kaikille nuorisovaltuustoille tulisi kuntalaisaloiteoikeuden sijasta tarkentaa suora aloiteoikeus, jonka myöntäminen ehdotetun lakimuutoksen puitteissa olisi edelleen mahdollista.

Tampereen nuorisovaltuuston mielestä kuntalaisaloiteoikeuden lailla vahvistamisen sijaan tulisi lainsäädännöllä taata suora aloiteoikeus kuntien nuorisovaltuustoille. Suora aloiteoikeus antaa nuorille viestin siitä, että heitä halutaan kuulla kunnissa, ja että nuorisovaltuustojen näkemyksillä on merkitystä. Lisäksi yhtäläinen suora aloiteoikeus takaisi alueellisen tasa-arvon kuntien välillä, kun jokaisella nuorisovaltuustolla on samanlainen mahdollisuus suoraan vaikuttaa kunnan päätöksentekoon.

Nuorisovaltuuston näkökulmasta on erittäin tärkeää, että nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia tuetaan lainsäädännöllä. Mielestämme on kuitenkin huomioitavaa, että tämä muutosesitys ei sitä edistä, vaan saattaa jopa vaikuttaa kielteisesti vaikuttamismahdollisuuksiin. Siksi ehdotamme, että nuorisovaltuustojen suora aloiteoikeus kirjataan kuntalakiin.

Hyväksytty nuorisovaltuuston kokouksessa 26.03.2026

Lisätietoja:

Tampereen nuorisovaltuusto

[nuorisovaltuusto@tampere.fi](mailto:nuorisovaltuusto@tampere.fi)

[www.tampere.fi/nuorisovaltuusto](http://www.tampere.fi/nuorisovaltuusto)